

MAGYAR NEMZET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Kerepesi-ut 54. Athenaeum-épület.

Dr. JÓKAI MÓR és BEKSICS GUSZTÁV
főszerkesztők.

ADORJÁN SÁNDOR
felelős szerkesztő.

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona,
negyedévre 6 korona, egy hónapra 2 korona.
Egyes szám helyben és vidéken 8 fillér.

Budapest és Bécs.

Budapest, április 20.

A dualizmus politikai rendszere Magyarország gazdasági fejlődését kétségkívül nagyban előmozdította. Az azelőtt lekötött erők, az alkotmányos élet helyreállítása után, szabadon érvényesülhettek, az egyetemes politikai eszme kihatott a gazdasági élet minden nyilvánulására s a közszabadságok idővel anyagi javakat produkáltak. A nemzetgazdasági tudomány rég megállapította, hogy szoros összefüggés van az államszervezet és a gazdasági fejlődés között. Mennél kevésbé van korlatolva az egyének szabadsága és mennél több intézményes biztosítéka van az egyéni törekvés érvényesülésének, annál nagyobb sikerrel jár minden tevékenység s annál gyümölcsözőbb minden befektetés, ugy a szellemi, mint az anyagi.

Magyarország gazdasági fejlődésének arányairól hiteles és föltétlen megbízható adatokat szolgáltatnak azok a tanulmányok, a melyek a magyar kvótabizottságok előtt feküdtek s a melyek az elvitázhatlan tények és adatok erejével, mondhatni matematikai kényszerűséggel, rábírták a kvótabizottságot, hogy egy csekély töredék híjával, a legutóbb megállapított magasságban állapítsa meg Magyarország hozzájárulását a közös költségekhez. A gazdasági reláció tehát a két ország, Ausztria és Magyarország közt, az utóbbira nézve kedvező változást tüntet föl.

Nincs szükségünk arra, hogy a való

tények előtt szemet hunyjunk. Tudjuk jól, hogy Magyarországnak ez a gazdasági fellendülése nagyon szemet szurt bizonyos bécsi körökben s hogy agitáció és preszsió tárgyává akarták tenni ezt a jelenséget. Tudjuk azt is, hogy a magyar kormány és a magyar kvótabizottság szilárd-ságán, jogos és törvényes álláspontján hajótörést szenvedtek ezek a kísérletek s hogy ez országos fellendülésből csak annyi újabb terhet vállaltunk magunkra a közös intézmények érdekében, a mennyi bennünket számtani pontossággal megillet. Egy csekély töredéket rááldoztunk ugyan politikai tekinteteknek, de ennek ellenértékét megnyerjük a kiegyezés komplexumában, főleg abban, hogy a dualisztikus szervezet, a mely anyagi fejlődésünket előmozdította, továbbra is fenmarad s érvényesíti gazdaságfejlesztő hatását.

De ugyanakkor, a midőn Magyarország gazdasági fellendülésével agitáltak odaát egy képtelen magas kvóta mellett, egy másik csatakiáltás is felhangzott: Bécs és Budapest rivalitása, az utóbbinak állítólagos fölülkerekedése. Kidobták a tömegek közé a jelszót, hogy Budapest kezdi tulszárnyalni Bécset s hogy a magyar székesfőváros fejlődése sokkal nagyobb arányu a császárvárosénál.

Itt már aztán határozottan az irigység és a rosszakarat dolgozott ellenségeinkben. Mert, fájdalom, a dolog ugy áll, hogy Budapest az azelőtti fejlődéshez képest határozottan kezd visszamaradni.

Hogy Budapest, különösen a mióta a

régi három várost, Budát, Pestet és Ó-Budát egyesítették, fejlődött, nagyobbodott és szépült, az tagadhatatlan. 1870-ben, tehát 30 évvel ezelőtt, a három városnak összesen alig volt több 200.000 lakosánál. A legutóbbi népszámlálás és szakértők becslése szerint jelenleg 660.000 lakosa van a magyar székesfővárosnak. Nagyon természetes, hogy e lakosságszaporodással lépést kellett tartani a város terjeszkedésének is. Épült sok ház, ledőlt sok szűk és piszkos utcza, keletkeztek széles utak és utcák, emeltek diszes középületeket és magánpalotákat; szóval a népesség nagyarányu növekedése fáigította a kereteket s mivel a spekulációnak is tere nyílt, az építkezési láz egyideig azt a benyomást keltette, mintha itt egy hihetetlen mesés, amerikai mintájú kibontakozás menne végbe. Hozzájárult az általános gazdasági fellendülés korszaka, a megnövekedett igények luxuban és higiéniai tekintetekben s mindezek a tényezők együttes hatása kiemelte a főváros külső képét a harmincz év előtti balkánszerű helyzetből. Persze, a ki a harmincz év előtti Pesthez hasonlítja a mai Budapestet, az óriási változást lát; csak hogy ha egy városnak, pláne egy fővárosnak a fejlődési viszonyait vizsgáljuk, nem elég, hogy annak mai állapotát egy régibbel hasonlitsuk össze, hanem össze kell hasonlitanunk ugyanazon időben a többi fővárosok fejlődését is. Ezt a módszert követve, egész más színben tűnik föl Budapest mai fejlettsége és állapota. Ne is vegyük Berlint, a mely szintén éppen a